



Casa de la plaça Major, 2

Sant Quirze de Besora

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Plaça Major núm. 2
Emplaçament	Al centre del nucli antic amb façana a la plaça Major per la part de llevant i delimitant amb la placeta de l'Església. Antigament hi hauria hagut la casa de la Confraria
Alçada:	582,1

Coordenades:

Latitud:	42.10021057991
Longitud:	2.2228807564142
UTM Est (X):	435742
UTM Nord (Y):	4661195

Classificació

Número de fitxa	08237 - 24
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Barroc Modernisme
Segle	XIV, XVII, XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Finca que aparentment i externament es mostra en bon estat amb reformes fetes el 1500, 1600, 1800 i fins hi tot 1900, però que ha estat compartimentada i dividida en diferents propietaris degut a que ha estat distribuïda en diferents habitatges repartits en les tres plantes.
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Número inventari	Sí. IPA. Núm. 23781
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Restringit
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada

Titular: 5914718DG3651S0001TR i altres
Autoria de la fitxa Pere Cascante Torrella
Data de registre de la fitxa: dl., 26/06/2023 - 12:11

Descripció

Es tracta d'un edifici de grans proporcions que conserva diferents fases constructives fruit de les diverses ampliacions que es van portar a terme en temps moderns. Consta d'una planta rectangular amb diverses crugies formant un angle obtús degut a la traça del carrer i organitzada en planta baixa, dos pisos i un sota teulada o golfes cobert amb teulada a un sol vessant amb un sobre-alçament o àtic a dues aigües que li dona una imatge molt característica al conjunt. Per la part de llevant hi ha una ampliació tardana de PB+ 2 PP i cobert amb teulada a dues vessants de teula ceràmica àrab i amb el carener perpendicular a la façana principal que mira a llevant. La façana que mira a la plaça Major s'organitza en PB+ 2 PP i golfes amb el ràfec de la coberta i el carener paral·lel a la façana i amb un predomini del massís respecte el buit. La porta d'entrada o principal està coronada en arc de mig punt de pedra picada amb àmplies dovelles d'uns 60 cm. de llarg i amb els perfils bisellats. A cada costat hi ha tres obertures coronades amb llandes de pedra amb els muntants bisellats. Al primer pis hi ha tres balconeres de pedra picada, de perfil bisellat que corresponen a antigues finestres rectangulars convertides en balconeres i amb els balcons de ferro forjat de perfil tornejats i passamà recte i la llosana del balcó bisellada. Les obertures de la planta segona tenen la mateixa composició que les de la planta inferior. És a dir amb balconeres de muntants i llandes de pedra picada de perfil bisellat, balcons que sobresurten del pla de la façana amb barana de forja de perfil tornejat i la llosana de pedra, llevat de la central que està reformada. La planta superior o àtic està formada per gelosies de tipus modernista alternades per un fris amb decoració vegetal i geomètrica formant fulles i trèvols i amb una franja de rajoles ceràmiques decorada en rosetes a sota seu. El ràfec està format per un voladís de la coberta sostinguda per bigues amb els caps treballats. L'aparell de la façana no és visible ja que està emmascarat sota un estucat i enlluït de color ocre que deixa a la vista els emmarcaments de les obertures i cantonades de pedra picada de tipus calcari. La façana que mira a la plaça de l'església va ser realitzada en el moment que es va enderrocar l'antiga casa de la confraria de Sant Sebastià i es va formalitzar la plaça actual. En el seu lloc existia un callisot estret. Presenta uns trets més aviat modernistes i eclèctics amb una composició ordenada d'obertures situades geomètricament al llarg de la façana i composta per una PB+ 2 plantes pis i sota teulada i amb la façana de la mansarda de l'àtic afegida sobresortint del pla de la teulada. La teulada té el carener perpendicular tot i que l'aparença externa és que sigui paral·lel de la mateixa manera que també ho és el cos annex de la part de llevant. L'acabat és en forma de cornisa bisellada que emmarca el pinyó de l'àtic sobresortint en posició axial donant-li un aspecte més aviat monumental i amb un acabat format per una cornisa de dues filades de teula girada i maó pla. La composició de la façana és a base d'obertures rectangulars situades geomètricament en els diversos pisos i formades per balconeres amb balcons de tipus "modernista" formant diferents barrots de ceràmica amb una base decorada amb rajoletes de petites dimensions formant mosaics policrom en blau i blanc i repartint-se amb sèries de tres al primer pis i una al segon pis. La resta d'obertures són finestres geminades rectangulars situades a la planta primera i també segona seguint el mateix esquema decoratiu i compositiu.

Cal destacar el volum del cos on hi ha l'àtic esta emmarcat per cornises i sanefes que el divideixen i el separen de la resta de la façana. Cada cornisa parteix d'un medalló en forma de rombe situat a cada costat d'aquest cos central i decorat amb una rajola en forma de roseta de ceràmica policroma. La darrera planta està formada per tres obertures en arc de mig punt de les que la central és de mides més grans ja que segueix el pendent del pinyó de la coberta i a la vegada descansen damunt d'una cornisa de maó ceràmic i estan emmarcades per una motllura de guix que ressegueix tot el seu contorn. L'aparell no és visible ja que està revestit per una capa de morter i enlluït de color ocre amb els emmarcaments de les obertures, cornises i cantonades de color rosat. Aquesta façana està separada de la plaça de l'església per mitjà d'un jardí que

està separat per una reixa de forja amb un acabat en forma de florons i pinacles i alternada per pilars coronats per peces de ceràmica vidriada de color verd i formant gablets. Val a dir que aquesta façana està unida a l'església per mitjà d'un cos o galeria de planta baixa i primera i amb arcades de les mateixes característiques que les obertures descrites. La façana de llevant és la que presenta menys interès ja que correspon amb el cos annexionat a l'edifici originari i amb una decoració semblant a la façana de la plaça de l'església bé que més senzilla. ja que esta formada per galeries i balcons i únicament hi ha decoració a la cornisa de la coberta. L'interior no es pot visitar degut a que està completament compartimentada per diferents habitatges i únicament en cal destacar el vestíbul i l'escala de pedra picada que corresponen amb els vestigis més antics conservats.

Observacions:

Aquesta casa malgrat que estigui profundament reformada correspon amb una de les cases més antigues i que més regust d'època conserva al nucli antic de Sant Quirze. La base sembla correspondre amb un habitatge de tipus gremial amb modificats d'època moderna i sobretot amb una gran reforma de principi del segle XX a l'estil "modernista" que li dona uns trets i unes característiques molt peculiars i pròpies i amb un valor notable. Les reformes del segle XIX es produïren arrel de l'enderrocament de la casa de la confraria i la reconversió de la plaça de l'església en pati de les escoles i escola pública.

Història

La casa que estem tractant es situava a la plaça del poble o plaça del comú. Segons Serrallonga en aquesta plaça es centralitzava la major part de la vida de la vila i la majoria de les cases pertanyien al marquès de Besora i més tard el marquès de Santa Coloma ja que les possessions dels barons de Besora van passar a mans dels Cartellà i també els Queral després de disputes i desajusts van quedar repartides el 1774. A la plaça també hi havia les residències i propietats dels prohoms més rics com ara (Bruch, Feixas, Anglada, Espadaler, Font Palau, Rierola, Russinyol...) A la plaça es fan les reunions més importants, el mercat, es venen els productes de llana, els draps, s'hi fan processons i els nens hi fan jocs. No és d'estranyar que les cases del seu entorn pertanyin a les famílies de major rol i status com seria el cas del marquès de Besora, de Santa Coloma i altres potentats. Referent a la casa consta que l'any 1700 Josep Vinyas paraire correspon amb un empresari que té una botiga de roba estreta i viu a la plaça i també Quirze Vinyas paraire el 1778 i Anna Maria Vinyes amb botiga de teixits estrangers el 1778. Val a dir que els Vinyes es convertiren en grans empresaris doncs viuen a la plaça Major i hi té arrendades les finques núm- 2, 29, 21, 22 i 23 al marquès de Besora i a partir de 1830 amb Segimon Cararav on hi té arrendades les rendes del comte de Santa Coloma. (SERRALLONGA. Ob cit. P-57). Referent als amillaments de 1862 sabem que la casa va passar a mans de Joan /Pere Moles Inscripció núm. 91: "por una casa con su pequeño huerto adyacente en la Plaza nº2 (calle de) y otro huerto en el paraje llamado de los Patios" AMSQB. Cuaderno de liquidaciones o amillamiento. 1862. Inscripció núm. 91. Cal esmentar que segons Serrallonga (Serrallonga, J, 1998. Ob cit-p 111) especifica que el 1899 i 1900 s'acaben les cases del final del carrer del Pont que podran hostatjar treballadors de les fàbriques i quedaran unides a una caseta que la companyia ferroviària hi tenia en aquest lloc. A més al 1900 el mateix Jeroni Guixà remodelava la seva casa de la Plaça amb façana a la placeta de l'església al costat de l'edifici parroquial. És per tant molt possible que aquesta façana fos realitzada pel mateix Guixà a principi de segle XX i en estil modernista.

Finalment i pel que fa referència a l'enderroc de la casa de la confraria de sant Sebastià que quedava unida a la casa del comú i s'encarregava de custodiar l'altar de la capella de Sant Sebastià. Aquesta casa després de la desamortització de Pasqual Madoz 1855 va passar a mans del comú fins que finalment va ser

enderrocada. Encara a l'arxiu municipal hem trobat els contractes per les obres d'enderroc i un rebut firmat l'any 1954 que va adjunt amb la reforma de l'ajuntament. Segons esmenta aquest document que correspon amb un rebut de l'alcalde a un tal Don Carlos Mir Comellas

He recibido de Don Carlos Mir y Comellas la cantidad de novecientas sesenta pesetas, importe de noventa y siete kilos de hierro, procedente de la demolición de la casa nº 2 de la calle de la Plaza, propiedad de este ayuntamiento a razón de diez pesetas el kilo. Y para que conste expido el presente recibo que sello y firmo en San Quirico de Besora a veintinueve de diciembre de mil novecientos cincuenta (AMSQB) Actes 1862-1950. Poc després ens apareix el projecte de reforma de la façana est de la casa consistorial i datat de 1954. El present projecte es conserva a l'arxiu municipal de Sant Quirze. També es conserven nombroses imatges de les cases enderrocades per a construir les façanes del nou ajuntament al carrer de l'església. Corresponien amb les cases de Cal Colom o cal paraigüer i també la fonda Pallarès i datades de 1952. Per tant vinculades a aquestes reformes.

Bibliografia

SERRALLONGA URQUIDI, JOAN (1998). Sant Quirze de Besora de 1714 a l'actualitat. Eumo editorial. Annex II i Annex III. Ajuntament de Sant Quirze de Besora

ACM: Llibre d'arrendaments. Carpeta 15

AMQ: Cuaderno de liquidaciones y amillaramiento de Sant Quirze de Besora. 1862. Inscripció núm.91

AMQ: Proyecto de fachada lateral y adaptación de la posterior para la casa-ayuntamiento. 1954







